

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра ФІНАНСІВ
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи на
здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за
освітньою програмою Податкова та митна справа на тему:
«Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»

Виконавець:

студент 42 групи ФФБС

Круч Микола Сергійович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Волохова Ірина Семенівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність. Для виконання своїх функцій будь-яка держава потребує фінансових ресурсів, які акумулюються в бюджеті. Ці ресурси надходять як з власних джерел держави, так і від податків, які сплачують юридичні та фізичні особи зі своїх доходів.

У кожній країні громадяни повинні віддавати частину своїх доходів для забезпечення потреб держави. Рівень розвитку держави та її інституцій можна оцінити за ефективністю методів збору та передачі цих коштів до державного бюджету. Наразі, податок на доходи фізичних осіб займає одне з провідних місць серед податкових надходжень до зведеного бюджету України, поступаючись лише ПДВ.

Ефективна податкова система потребує розвитку теорії оподаткування, особливо в частині дослідження окремих видів податків та їхнього зв'язку з економічним та політичним розвитком. Оподаткування доходів фізичних осіб є ключовим елементом фінансової системи держави, відіграючи важливу роль у наповненні бюджету. Це робить дане дослідження дуже актуальним. Податок на доходи фізичних осіб, який забезпечує значні надходження до бюджету, закріплений за місцевими бюджетами, що є основою для формування бюджетів міст, сіл та селищ.

Багато українських вчених, таких як В. Андрущенко, О. Василик, А. Гальчинський, П. Даниленко та інші, присвятили свої роботи аналізу та оцінці оподаткування доходів фізичних осіб. У їхніх роботах розглядаються як теоретичні, так і практичні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб. Проте повна оцінка ефективності цього оподаткування для платників податків, податкової служби та держави ще не надана.

Мета кваліфікаційної роботи. Метою цієї дипломної роботи є дослідження особливостей оподаткування доходів фізичних осіб в Україні,

вивчення зарубіжного досвіду сплати цього податку, а також розробка пропозицій щодо удосконалення механізму його стягнення.

Завдання роботи включають:

- Дослідження еволюції і розвитку прибуткового податку з громадян;
- Визначення економічного змісту та значення податку на доходи фізичних осіб;
- Аналіз чинного механізму стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні;
- Моніторинг надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного та місцевих бюджетів України;
- Оцінка ефективності оподаткування доходів фізичних осіб в Україні;
- Вивчення зарубіжного досвіду оподаткування доходів фізичних осіб;
- Розробка пропозицій щодо удосконалення механізму стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні;
- Пропозиції щодо гармонізації податкового перерозподілу доходів фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є процес оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні положення щодо цього процесу.

Інформаційна база дослідження включає теоретичні та практичні роботи українських і зарубіжних вчених, постанови Кабінету Міністрів України, закони про державний бюджет, Бюджетний та Податковий кодекси України, інструкції щодо оподаткування доходів фізичних осіб, звітні дані Державної казначейської служби та інші джерела.

Методи дослідження включають аналіз різних показників, що впливають на надходження податку на доходи фізичних осіб до бюджету,

визначення факторів впливу, статистичні порівняння, графічне зображення планових та фактичних показників, порівняння даних за 2019-2023 роки, аналіз рядів динаміки та прогнозування надходжень цього податку на наступні два роки.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих напрямків удосконалення Міністерством доходів і зборів України при розробці нормативно-правових актів, у роботі науково-дослідних установ та у навчальному процесі

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра має наступну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел (46 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Робота містить 18 таблиць, 15 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

у першому розділі «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ» розглядаються еволюція і розвиток прибуткового податку з громадян, економічний зміст та значення податку на доходи фізичних осіб, а також діючий механізм стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні;

у другому розділі «ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ» проведено моніторинг надходжень податку на доходи фізичних осіб до зведеного бюджету України та формування доходів місцевих бюджетів України та міста Києва за рахунок податку на доходи фізичних осіб;

у третьому розділі «ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ» вивчається зарубіжний досвід оподаткування доходів фізичних осіб та розроблені

пропозиції щодо удосконалення механізму стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні.

ВИСНОВКИ

Отже, у процесі нашого дослідження ми розглянули природу та роль податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), встановивши, що це прямий податок, який стягується з особистих доходів, таких як заробітна плата, гонорари, дивіденди та інші. ПДФО виконує кілька функцій, включаючи фіскальну, розподільну, регулюючу та стимулюючу. Цей податок важливий для забезпечення фінансових потреб країни та взаємозв'язку між оподаткуванням і соціальними благами.

Також ми розглянули еволюцію та розвиток прибуткового оподаткування у світі, виявивши, що введення такого податку пов'язане з розвитком робітничого класу, інтересів промисловості та необхідністю покриття фінансових потреб країни. При цьому, кожна країна мала свої власні шляхи впровадження прибуткового податку, що відображалось в різних моделях та системах оподаткування.

У зв'язку з цим, ми також вивчили механізм стягнення ПДФО в Україні. До 2004 року оподаткування доходів фізичних осіб регулювалося Декретом Кабінету Міністрів, з прогресивною шкалою оподаткування. Однак з часом, цей механізм був переглянутий, щоб відповідати змінам у ринкових відносинах та формах отримання доходу.

Таким чином, наші дослідження розкрили важливі аспекти прибуткового оподаткування фізичних осіб, його еволюцію та сучасні механізми застосування в Україні.

Таким чином, нормальна ставка податку у розмірі 18% застосовується до різних видів доходу, таких як заробітна плата, інші виплати за трудовими

та цивільно-правовими угодами, іноземний дохід та інше. Найбільший частка зборів ПДФО припадає на Державний бюджет України (60%), потім 25% йде до обласних бюджетів, а 15% - до місцевих бюджетів.

Також було введено пільги на ПДФО для роботодавців, що резиденти України, які виплачують благодійну допомогу військовослужбовцям та іншим особам, які беруть участь у бойових діях, або постраждали внаслідок військової агресії Російської Федерації в Україні.

Надходження ПДФО до Зведеного бюджету України зросли протягом останніх років, що пов'язано зі зростанням доходів населення. Наприклад, у 2023 році ці надходження становили 496343 млн. грн.

У місцевому бюджеті м. Києва також спостерігалось зростання надходжень, хоча у 2019-2020 роках був помітний спад, що зумовлено пандемією COVID-19 та зменшенням економічної активності. Проте, ПДФО залишається ключовим джерелом надходжень до бюджету міста.

Загалом, податок на доходи фізичних осіб відіграє важливу роль у формуванні ресурсів як Державного, так і місцевих бюджетів України.

Різні країни мають різні підходи до оподаткування доходів громадян. Більшість з них використовують прогресивну шкалу оподаткування, але варіюється кількість ставок і їхні розміри. Справедливість оподаткування не обов'язково залежить від наявності прогресії в податковій системі, але від реального навантаження на платників та їх можливості після сплати податку.

Більшість країн мають неоподатковуваний мінімум або аналогічні механізми, що допомагають платникам забезпечити мінімальні життєві потреби після оподаткування.

Україна має свої проблеми з адмініструванням оподаткування фізичних осіб, такі як низькі доходи, недостатній контроль за великими доходами та інші. Для вирішення цих проблем можна запровадити прогресивну шкалу оподаткування, встановити неоподатковуваний мінімум на рівні прожиткового мінімуму та враховувати соціальний статус платників податків.

АНОТАЦІЯ

Куруч М.С. «Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за освітньою програмою «Податкова та митна справа». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти розвитку прибуткового податку, його економічний зміст та значення в системі державних доходів. Досліджується еволюція прибуткового оподаткування в різних країнах та сучасний механізм стягнення податку на доходи фізичних осіб в Україні.

Проаналізовано сучасний стан податкової системи України, ефективність стягнення податку на доходи фізичних осіб, та його вплив на фінансову стабільність та соціальну справедливість. Проведено оцінку надходжень податку до зведеного та місцевих бюджетів України.

Запропоновано удосконалення механізму стягнення податку на доходи фізичних осіб, оптимізація податкових процедур, зменшення податкового навантаження на платників, та адаптація кращих зарубіжних практик для підвищення ефективності податкової системи України.

Обсяг роботи складає 75 сторінок, 46 бібліографічних найменування. В даній роботі зустрічаються 18 таблиць та 15 рисунків

Ключові слова: податок на доходи фізичних осіб, прибуткове оподаткування, економічний зміст податків, механізм стягнення податків, податкова система України, фискальна ефективність, державні доходи.

ANNOTATION

Kuruch M.S. "Taxation of personal income in Ukraine"

Qualification work for a bachelor's degree in specialty 072 "Finance, banking and insurance"

under the educational program "Taxation and Customs." - Odesa National Economic University - Odesa, 2024.

The paper examines the theoretical aspects of the development of income tax, its economic content and importance in the system of state revenues. The evolution of income taxation in different countries and the current mechanism of collecting personal income tax in Ukraine are studied.

The current state of the tax system of Ukraine, the effectiveness of personal income tax collection, and its impact on financial stability and social justice are analyzed. The author estimates the tax revenues to the consolidated and local budgets of Ukraine.

The author proposes to improve the mechanism of personal income tax collection, optimize tax procedures, reduce the tax burden on taxpayers, and adapt the best foreign practices to improve the efficiency of the tax system of Ukraine.

The volume of the work is 75 pages, 46 bibliographic references. This work contains 18 tables and 15 figures

Keywords: personal income tax, income taxation, economic content of taxes, tax collection mechanism, tax system of Ukraine, fiscal efficiency, public revenues.